

Betænkning

over

- I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension.
(Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler m. v.),
- II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v.
(Forhøjelse af pensionstillæg m. v. og ændring af fradragsregler),
- III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl.
(Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler) og
- IV. forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

(Afgivet af udvalget den 3. juni 1969).

Udvalget har behandlet lovforslagene i 7 møder og har herunder haft 1 samråd med socialministeren. Folkepensionistforeningernes og invalideorganisationernes kontaktudvalg har rettet skriftlig og mundtlig henvendelse til udvalget.

Ad I. forslag til lov om ændring af lov om folkepension. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler m.v.).

Udvalget har drøftet, hvorvidt de foreslåede kompensationer til pensionisterne for den øgede skattebetaling må anses for tilstrækkelig, når den vurderes på basis af det anvendte beregningsgrundlag, ligesom man har drøftet, hvorvidt beregningsgrundlaget bør gøres bredere. Vedrørende det sidstnævnte spørgsmål bemærkes, at der efter lovforslaget kompenseres for skattebetaling af grundbeløb, pensionstillæg og midlertidigt tillæg. Det har været overvejet, hvorvidt grundlaget burde udvides til også at omfatte det fradragsfri beløb vedrørende pensionstillæg, d.v.s. forhøje grundlaget fra ca. 13.000 kr. til ca. 15.000 kr.

Socialministeren har vedrørende dette spørgsmål udtalt over for udvalget, at merudgiften på pensionskontoen ved en ændring

af kompensationsberegningen som den omhandlede andrager ca. 65 mill. kr., hvorfor der ikke fra socialministerens side kan stilles ændringsforslag i den angivne retning.

Udvalget har indgående drøftet de foreslåede regler om regulering af ægteskabstillægget, som må ses i sammenhæng med reglerne om fuld folkepension fra 1. april 1970. Det er i bemærkningerne til lovforslaget herom anført, at man er opmærksom på, at lovforslagets bestemmelser kan betyde, at ægteskabstillæg i visse indtægtsintervaller ikke længere vil kunne ydes; man går imidlertid ud fra, at der vil kunne rådes bod på denne forringelse ved ydelse af personligt tillæg af kommunernes rådighedsbeløb, såfremt vedkommende pensionists økonomiske forhold derved overgangsmæssigt måtte blive særlig vanskeliggjort. Udvalget finder anledning til at fremhæve, at en væsentlig del af de pensionister, der vil miste eller få reduceret ægteskabstillægget efter lovforslagets regler, er dem, der samtidig får størst gavn af forslaget om bortfald af fradrag i grundbeløbet for ægtefælles arbejdsindtægt.

Udvalget har endvidere drøftet, hvorvidt folkepensionen i tilfælde af en pensionists

død burde udbetales pensionistens ægtefælle en kort periode efter dødsfaldet under forudsætning af, at ægtefællerne levede sammen ved dødsfaldets indtræden. Der kan her henvises til, at der i henhold til folkepensionslovens § 3, stk. 7, tilkommer en efterlevende ægtefælle i tilfælde, hvor begge ægtefæller har oppebåret pension, ret til at oppebære ægteparrets pension i 3 måneder fra udgangen af den måned, hvori dødsfaldet fandt sted.

Socialministeren har over for udvalget udtalt, at en ændring i den nævnte retning ville være betænkelig bl. a. af principielle grunde, samt at der næppe er behov for en ændring, idet de pågældende kan hjælpes efter enkepensionsloven eller efter forsorgsloven.

Socialministeren vil drage omsorg for at udsende cirkulære, hvori der peges på den pågældende persongrupperes stilling og på de foreliggende hjælpemuligheder.

Under et samråd med socialministeren har spørgsmålet om yderligere lempelse af adgangen til at oppebære folkepension i udlandet været drøftet. Efter den gældende praksis kan folkepensionens grundbeløb og pensionstillæg udbetales under midlertidigt ophold samt under permanent ophold, det sidste dog under forudsætning af, at pågældende har nære pårørende i opholdslandet. Socialministeren vil overveje at lempe bestemmelserne yderligere i forbindelse med indregning af de midlertidige tillæg i grundbeløbet pr. 1. april 1970. Det må dog også fremover være en betingelse for bibeholdelse af retten til pension, at den pågældende har haft længere tids tilknytning til Danmark.

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af socialministeren stillede ændringsforslag, om hvilke der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ad II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m.v. (Forhøjelse af pensionstillæg m.v. og ændring af fradragregler).

De ovennævnte spørgsmål har i den udstrækning, de kan rejses i forbindelse med loven om invalidepension, været drøftet med henblik på invalidepensionister.

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af socialministeren stillede ændringsforslag, om hvilke der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ad III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragregler).

Spørgsmålene har i tilsvarende omfang som anført under II været drøftet med henblik på enkepensionister.

Udvalget indstiller lovforslaget til vedtagelse med de af socialministeren stillede ændringsforslag, om hvilke der henvises til de ledsagende bemærkninger.

Ad IV. forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidig forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

Udvalget har drøftet de til grund for lovforslagets satser liggende beregninger. Det fremgår af bemærkningerne til lovforslaget og af svar på de spørgsmål, udvalget har stillet socialministeren, at der ved beregningen af de i lovforslaget indeholdte satser har fundet reduktion sted af disse under hensyn til den gunstigere pristalsregulering, der gælder for pensionisterne i forhold til normallønsområdet, på grundlag af hvilket pensionerne i øvrigt reguleres. Der er endvidere sket reduktion i anledning af den stigning, pensionisterne har fået i kompensation for forhøjelsen af moms fra 10 pct. til 12½ pct. Der er endelig sket reduktion under hensyn til, at pensionister uden anden indtægt end pensionen normalt ikke betaler skat. Det i lovforslaget indeholdte midlertidige tillæg svarer herefter til 3,8 pct. af pensionsfulde grundbeløb pr. 1. april 1969. Socialministeren har over for udvalget erklæret sig villig til nøje at følge udviklingen med henblik på, når den nødvendige statistik foreligger, at indføre en automatisk velstandsregulering af pensionerne.

Et mindretal (socialdemokratiets medlemmer af udvalget) kan ikke godkende den

reduktion, som ligger i beregningsmåden, og stiller derfor ændringsforslag, hvorefter det midlertidige tillæg m. v. forøges, således at det fra at andrage 3,8 pct. af det fulde grundbeløb kommer til at andrage 5,3 pct. heraf.

Et flertal (det konservative folkepartis, venstres og det radikale venstres medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse uændret*, medens et mindretal (socialdemokratiets og socialistisk folkepartis medlemmer af udvalget) indstiller lovforslaget til *vedtagelse* med de af mindretallet henholdsvis stillede og tiltrådte ændringsforslag.

Ændringsforslag til

I. forslag til lov om ændring af folkepension. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler m. v.).

Af socialministeren, tiltrådt af udvalget:

Til § 1.

1) Før nr. 1 indsættes som nye numre:

„01. § 3, stk. 2 a, ophæves.“

„02. § 3, stk. 3, affattes således:

„Stk. 3. Reglen i stk. 2 gælder dog ikke:

- 1) Personer, der oppebærer pension fra staten, folkeskolen, folkekirken, en kommune, en stats- eller kommunegaranteret pensionsordning eller fra koncessionerede telefonselskaber og private jernbaneselskaber, såfremt pensionen ydes i henhold til før 1. juli 1969 gældende lov eller vedtægt m.v.
- 2) Personer, der ved afgang fra tjenesten har adgang til sådan pension.
- 3) Personer, der har adgang til at opnå en sådan pension efter deres nuværende eller tidligere ægtefælle.

De af dette stykke omfattede personer har fra det fyldte 67. år uden hensyn til deres økonomiske forhold ret til folkepensionens mindstebeløb, der for ægtepar, når begge ægtefæller opfylder betingelserne for at opnå folkepension, udgør 10 pct. af den gennemsnitlige bruttoindkomst for forsørgere, således som den senest er beregnet af Dan-

marks Statistik. For enlige samt ægtepar, når kun den ene af ægtefællerne opfylder betingelserne, udgør mindstebeløbet $\frac{2}{3}$ af beløbet for ægtepar. De anførte beløb beregnes efter reglen i § 37, stk. 4.“

2) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

„03. § 5, stk. 1, nr. 1, litra f, affattes således:

„f. Ved opgørelse af indtægten ses der bort fra fradrag i statspension i henhold til §§ 2 og 3 i lov nr. 81 af 21. marts 1959 samt fradrag i henhold til kapitel 9 i lov om tjenestemandspension. Det samme gælder tilsvarende fradrag, der med hjemmel i lov eller vedtægt foretages i anden pension fra staten eller i pension fra folkeskolen, folkekirken, en kommune, en stats- eller kommunegaranteret pensionsordning eller fra koncessionerede telefonselskaber og private jernbaneselskaber.“

3) I nr. 10 udgår ordene „og i 2. pkt. ændres „1.310 kr.“ til: „1.390 kr.“

4) Efter nr. 10 indsættes som nyt nummer:

„04. § 5, stk. 1, nr. 2, litra b, 2. pkt., affattes således:

„Af den i § 3, stk. 3, nævnte pension kan der dog for enlige kun bortses fra 870 kr. og for andre kun fra 1.390 kr., jfr. § 37.“

5) Nr. 14 affattes således:

„14. § 6, 1. pkt., affattes således:

„Såfremt en person eller den med denne samlevende ægtefælle oppebærer pension som nævnt i § 3, stk. 3, bliver der i folkepensionen, således som denne beregnes efter foranstående regler, yderligere af fradrag 20 pct. af det beløb, hvormed pensionen fra staten m.v. overstiger 1.650 kr. for enlige og 2.350 kr. for andre, jfr. § 37.“

6) Efter nr. 21 indsættes som nyt nummer:

„05. § 19, stk. 2, affattes således:

„Stk. 2. Pension kan ikke ydes for noget tidsrum, der ligger forud for begæringen eller det tidligere tidspunkt, fra hvilket der foretages de i § 5, stk. 1, nr. 1, litra f, nævnte fradrag.“

Bemærkninger.

Til nr. 1.

Ændringsforslaget vedrørende et nyt nr. 02 angiver de persongrupper, som, indtil nye pensionsregler er vedtaget, fortsat skal være undtaget fra at oppebære fuld folkepension uden indtægtsregulering. I samråd med ministeriet for statens lønnings- og pensionsvæsen er de heromhandlede persongrupper søgt mere præcist afgrænset end hidtil ved under opregningen af de pågældende persongrupper at udelukke personer, der oppebærer pension fra koncessionerede selskaber, offentlige virksomheder eller statsunderstøttede pensionskasser, og i stedet at medtage personer, der oppebærer pension fra en stats- eller kommunegaranteret pensionsordning eller fra visse udtrykkeligt nævnte koncessionerede selskaber.

Ændringsforslaget vedr. et nyt nr. 01 er en følge af ændringsforslag vedr. et nyt nr. 02.

Til nr. 2.

Ved ændringsforslaget, der angår tjenestemandspensionister og dermed ligestillede, for hvilke der foretages samordningsfradrag i tjenestemandspensionen, fastslås, at der ses bort fra dette fradrag ved indtægtsberegningen, når pensionen samordnes med indtægtsbestemt folkepension.

Til nr. 3.

Ændringsforslaget er redaktionelt og en følge af ændringsforslag nr. 4.

Til nr. 4.

Ændringsforslaget er redaktionelt og en følge af ændringsforslag nr. 1, i det omfang dette vedrører et nyt nr. 02.

Til nr. 5.

Ændringsforslaget er redaktionelt og en følge af ændringsforslag nr. 1, i det omfang dette vedrører et nyt nr. 02.

Til nr. 6.

Ændringsforslaget skal sikre, at folkepensionen kommer til udbetaling fra det tidspunkt, fra hvilket samordningsfradrag i statspensionen og dermed ligestillet pension foretages, selv om vedkommende ikke har fremsat begæring om folkepension.

Ændringsforslag

til

II. forslag til lov om ændring af lov om invalidepension m. v. (Forhøjelse af pensionstillæg m. v. og ændring af fradragsregler).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

„01. § 6, nr. 1, litra f., affattes således:

„f. Ved opgørelsen af indtægten ses der bort fra fradrag i statspension i henhold til kapitel 9 i lov om tjenestemandspension. Det samme gælder tilsvarende fradrag, der med hjemmel i lov eller vedtægt foretages i anden pension fra staten eller i pension fra folkeskolen, folkekirken, en kommune, en stats- eller kommunegaranteret pensionsordning eller fra koncessionerede telefonselskaber og private jernbaneselskaber.“

2) I nr. 10 udgår ordene „og i 2. pkt. ændres „1.310 kr.“ til: „1.390 kr.“

3) Efter nr. 10 indsættes som nyt nummer:

„02. § 6, nr. 2, litra b, 2. pkt., affattes således:

„Af den i § 3, stk. 3, i lov om folkepension nævnte pension kan der dog for enlige kun bortses fra 870 kr. og for andre kun fra 1.390 kr., jfr. § 40.“

4) Nr. 13 affattes således:

„13. § 7, 1. pkt., affattes således:

„Såfremt en person eller den med denne samlevende ægtefælle oppebærer pension som nævnt i § 3, stk. 3, i lov om folkepension, bliver der i invalidepensionen, således som denne beregnes efter foranstående regler, yderligere at fradrage 20 pct. af det beløb, hvormed pensionen fra staten m.v. overstiger 1.650 kr. for enlige og 2.350 kr. for andre, jfr. § 40.“

Bemærkninger.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2-5 til forslaget til ændring af folkepensionsloven.

Ændringsforslag
til

III. forslag til lov om ændring af lov om pension og hjælp til enker m. fl. (Forhøjelse af pensionstillæg og ændring af fradragsregler).

Af *socialministeren*, tiltrådt af *udvalget*:

Til § 1.

1) Efter nr. 6 indsættes som nyt nummer:

„**01.** I § 4, stk. 3, nr. 1, indsættes som *litra c*:

„e. Ved opgørelsen af indtægten ses der bort fra fradrag i statspension i henhold til kapitel 9 i lov om tjenestemandspension. Det samme gælder tilsvarende fradrag, der med hjemmel i lov eller vedtægt foretages i anden pension fra staten eller i pension fra folkeskolen, folkekirken, en kommune, en stats- eller kommunegaranteret pensionsordning eller fra koncessionerede telefonselskaber og private jernbaneselskaber.“

2) Efter nr. 8 indsættes som nyt nummer:

„**02.** § 4, stk. 3, nr. 2, *litra b*, 2. pkt., affattes således:

„Af den i § 3, stk. 3, i lov om folkepension nævnte pension kan der dog kun bortses fra 870 kr., jfr. § 13.“

3) Nr. 10 affattes således:

„**10.** § 4, stk. 4, 1. pkt., affattes således:

„Såfremt den pågældende oppebærer pension som nævnt i § 3, stk. 3, i lov om folke-

pension, bliver der i enkepensionen, således som denne beregnes efter foranstående regler, yderligere at fradrage 20 pct. af det beløb, hvormed pensionen fra staten m.v. overstiger 1.650 kr., jfr. § 13.“

Bemærkninger.

Der henvises til bemærkningerne til ændringsforslag nr. 2, 4 og 5 til forslaget til ændring af folkepensionsloven.

Ændringsforslag
til

IV. forslag til lov om midlertidigt tillæg til folke-, invalide- og enkepensionister samt om midlertidigt forhøjelse af grænsen for hjælp til underhold.

Til § 1.

Af et *mindretal* (Bundvad, Albertsen, Erling Dinesen, Egon Jensen, Th. Mikkelsen og Niels Mørk), tiltrådt af et *andet mindretal* (Ove Munch):

1) I *stk. 1* ændres tallene „35“ og „17“ til: „49“ og „24“, tallene „23“ og „12“ til: „32“ og „16“ samt tallet „29“ til: „40“.

Til § 2.

2) I *stk. 2*, 1. pkt., ændres tallet „4“ til: „6“.

Clara Munck.

Asger Jensen.

Lis Møller.

Ulla Worm.

Evan Jensen.

P. E. Eriksen,
formand.

Eva Ree.

Valbak.

Erik Hansen (Ålborg amt).

Grethe Philip,
næstformand.

Bundvad.

Albertsen.

Erling Dinesen.

Egon Jensen.

Th. Mikkelsen.

Niels Mørk.

Ove Munch.

Bilag.**SOCIALMINISTERIET**

Den 7. maj 1969.

Ved et af ministeren for statens lønnings- og pensionsvæsen den 29. april 1969 stillet ændringsforslag til forslag til lov om tjenestemandspension foreslås som nyt kapitel 9 indføjede bestemmelser, der foreslås at skulle træde i kraft med virkning fra 1. april 1970, om samordning af statstjenestemandspensioner med pensioner efter den sociale lovgivning. De foreslåede bestemmelser tilsigter at skabe forudsætning for, at tjenestemænd og tjenestemandspensionister, der efter den nugældende ordning er undtaget fra retten til fuld folkepension, og hvis adgang til at opnå indtægtsbestemte sociale pensionsydelser er begrænset af visse særlige beregningsregler i lovene om folkepension, invalidepension og om pension og hjælp til enker m. fl., inddrages under retighederne efter den sociale pensionslovgivning på lige fod med andre befolkningsgrupper.

Ændringsforslaget angår de tjenestemænd i staten, folkeskolen og folkekirken, der ved afgang fra tjenesten opnår pension efter den foreslåede tjenestemandsoverenskomst. Det er i tjenestemandskommissionen forudsat, at pensionsforholdene for de tjenestemandspensionister, der er pensioneret før de nye regler træder i kraft, og herunder spørgsmålet om de pågældendes stilling i forhold til ydelserne efter de sociale pensionslove, tages op til selvstændig behandling med henblik på gennemførelse af en nyordning fra 1. april 1970. Det må desuden forventes, at pensionsforholdene for andre persongrupper, der — som f. eks. kommunale tjenestemænd og tjenestemandspensionister — har pensionsrettigheder som led i et offentligt ansættelsesforhold, efterfølgende søges tilpasset den nyordning inden for

statstjenestemandsoverenskomsten, hvorom der er stillet forslag.

Samordningen mellem tjenestemandspensioner og de sociale pensioner sker efter nævnte ændringsforslag til forslaget til lov om tjenestemandspension ved, at der indeholdes et fradrag af nærmere angiven størrelse i den udbetalte tjenestemandspension, når pensionisten eller dennes ægtefælle har ret til at få udbetalt pension i henhold til de sociale pensionslove ved siden af tjenestemandspensionen. Bestemmelserne om samordningsfradrag i tjenestemandspensionen er således udformet, at der fra 1. april 1970 ikke længere vil være behov for særregler i de sociale pensionslove for de af nyordningen omfattede personer, hvad enten de pågældende er over eller under 67 år, eller der er tale om folkepension, invalidepension eller enkepension. Om de nærmere retningslinjer for beregningen af samordningsfradraget er der redegjort i bemærkningerne til ændringsforslaget til lov om tjenestemandspension.

Ved de foreliggende ændringsforslag til lov om folkepension, lov om invalidepension m. v. og lov om pension og hjælp til enker m. fl. er det derfor foreslået, at de for tjenestemænd og dermed ligestillede personer fastsatte særregler i den sociale pensionslovgivning ophæves fra den 1. april 1970, medmindre de pågældendes pensionsrettigheder hviler på bestemmelser, der er fastlagt forud for tjenestemandsoverenskomstens ikrafttræden den 1. juli 1969.

Efter forslaget opretholdes den nuværende ordning for de tjenestemænd og dermed ligestillede, der har ret til, eller som opnår pension i henhold til de før 1. juli 1969 gældende bestemmelser, således at de

